

Prof. dr. Smail Čekić
Univerzitet u Sarajevu
Fakultet političkih nauka / Faculty of Political Sciences
Institut za istraživanje zločina protiv
čovječnosti i međunarodnog prava / Institute for Research of
Crimes against Humanity and International Law

UDK UDK 341.485 (497.6) „19“

Izvorni naučni članak

NAMJERA, CILJEVI, ZADACI, ORGANIZACIJA, MJESTO I
ULOGA JEDINSTVENE VOJSKE SRJ – VOJSKE JUGOSLAVIJE
/„VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE” /„SRPSKE VOJSKE KRAJINE”,
DE IURE I DE FACTO ORGANA DRŽAVE SAVEZNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE, U (IZ)VRŠENJU GENOCIDA
U REPUBLICI BOSNI I HERCEGOVINI

(Nastavak)

INTENTION, OBJECTIVES, ORGANIZATION, TASKS AND THE
ROLE OF CONSOLIDATED – FRY - RUMP YUGOSLAVIA
ARMY/“THE REPUBLIC OF SRPSKA ARMY” / “REPUBLIC OF
SERBIAN KRAJINA ARMY”, DE IURE AND DE FACTO OF
FEDERAL REPUBLIC OF YUGOSLAVIA STATE ORGAN, IN
GENOCIDE IN THE REPUBLIC OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

(Continued)

Sažetak

Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija i Republika Hrvatska su krajem XX stoljeća protiv Republike Bosne i Hercegovine vodile osvajački, agresorski rat i izvršile brojne oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i genocid nad Bošnjacima, pripadnicima nacionalne, etničke i vjerske grupe kao takve. U tom ratu ključnu ulogu imala je Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija, posebno njene oružane snage (JNA/VJ, „Vojska Republike Srpske”/„Srpska vojska krajine”, specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i druge oružane jedinice). Polazeći od navedenih činjenica, u ovom tekstu razmatra se izrazito složen, naučni i društveni problem.

Ključne riječi: *Republika Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija, agresija, osvajački rat, genocid, JNA/Vojska Jugoslavije/„Vojska Republike Srpske”/„Srpska vojska krajine”*

Summary

Near the end of the 20th century, Serbia and Montenegro / the Rump Yugoslavia conducted an invasive, aggressive war against the Republic of Bosnia and Herzegovina and Republic of Croatia, committed numerous forms of crimes against humanity and international law, including the genocide against Bosniaks, members of the national, ethnic and religious groups such. In that war, Serbia and Montenegro/the Rump Yugoslavia played a key role, especially its armed forces (YPA/YA/ “Republika Srpska Army”/“Serbian Krajina Army“, special units of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Serbia and other armed units). Starting from the above facts, this article deals with the extremely complex, scientific and social problem.

Key words: *Republic of Bosnia and Herzegovina, Serbia and Montenegro/Rump Yugoslavia, aggression, war of conquest, genocide, YPA / Yugoslav Army/“Army of the Republic of Srpska”/ “Serbian Krajina Army”.*

Savezna republika Jugoslavija je, tvrdi general Perišić, „za avgust /1994. godine/ isplatila **3 miliona 88 hiljada za 30. kadrovski centar, a za 40. centar 768.384 dinara, bruto.**” Do 31. augusta „**ukupno je isplaćeno 9 miliona i 567 hiljada, a do kraja godine treba 5 i nešto miliona.**”¹

Na 32. sjednici Vrhovnog saveta odbrane 1. februara 1995. pod prvom tačkom dnevnog reda („**Status profesionalnih vojnih lica u 30. kadrovskom centru**”) uvodne napomene („**o statusu profesionalnih vojnih lica i civilnih lica u 30. kadrovskom centru**”) „**dao je predsednik Zoran Lilić, a potom detaljnije obrazložio general Perišić.**”² Na kraju rasprave u kojoj su, pored Zorana Lilića, učestvovali Slobodan Milošević, Momir Bulatović, Pavle Bulatović i Momčilo Perišić, Vrhovni savet odbrane je zaključio:

---

¹ Isto.

² AIIZ, inv. br. 2-5096, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savjet odbrane, Sp Br. 2-4, 15. februar 1995, Beograd, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *zapisnik sa trideset druge sednice* Vrhovnog saveta odbrane, održane 1. februara 1995. godine. Sa navedene sjednice Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije „**stenografske beleške nisu vođene**” (isto).

„1. da se poveća pomoć porodicama profesionalnih vojnih lica i civilnih lica u 30. kadrovskom centru do nivoa plata odgovarajućeg čina, odnosno stručne spreme u Vojsci Jugoslavije.“³ Isplata „navedenih novčanih primanja ovlašćenim licima (članovima porodica) vršiće se preko Računovodstvenog centra Saveznog ministarstva za odbranu”;

„2. Da se primi na školovanje 480 slušalaca iz 30. i 40. kadrovskog centra u vojne škole i akademije Vojske Jugoslavije (348 iz 30. i 132 iz 40. kadrovskog centra) u koju svrhu obezbijediti oko dva miliona dinara za školsku 1995/96. godinu.”⁴

U 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije je, prema izjavi predsjednika Savezne republike Jugoslavije Zorana Lilića, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane 5. septembra 1996. bilo „10 hiljada ljudi”.⁵

I „veliki broj starešina, posebno kvalitetnih nastavnika, upućen je po članu 271. Zakona o službi u OS /oružanim snagama/ na izvršavanje ratnih zadataka u vojskama RS i RSK.” Zahtjev „za upućivanjem dodatnih kontigenata oficira i dalje pristižu /krajem septembra 1993/ od Personalne uprave GŠ (30. 09. treba uputiti novih 18 oficira i podoficira raznorodnih specijalnosti u Vojsku RSK).“⁶

Ocjenjujući „izvršenje ratnih zadataka” svojih starješina, u „zoni borbenih dejstava”, u „oružanim akcijama” u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje, uključujući i u genocidu nad Bošnjacima, Generalštab Vojske Jugoslavije je bio veoma zadovoljan realizacijom navedenih zadataka, jer „sve upućene starešine časno izvršavaju svoje zadatke na terenu i sigurno da je potreba za njima i dalje velika.”⁷

Generalštab Vojske Jugoslavije je u „Vojsku Republike Srpske”, „na izvršavanju ratnih zadataka”, redovno upućivao i druge pripadnike Vojske Jugoslavije. Tako je u „izvršavanju zadataka u zoni borbenih dejstava” – u Republici Bosni i Hercegovini, pored pripadnika Vojne pošte 3001 Beograd (30. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije), bilo oficira i iz drugih jedinica Vojske Jugoslavije, kao što su, primjera radi, Vojna pošta

---

³ Isto.

⁴ Isto.

⁵ AIIZ, inv. br. 3735-2, Predsjednik Savezne republike Jugoslavije, Vrhovni savet odbrane, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 56. sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 5. septembra 1996. godine.*

⁶ ICTY, 06305917-06305918, uprava Centra vojnih škola VJ, Pov. br. 37-39, 23. septembar 1993, načelniku GŠ VJ, Kabinet, *Pitanja za sastanak NGŠ i komandanata GŠ vojski RS i RSK – dostavlja.*

⁷ Isto.

1144 Beograd (pukovnik dr. Slobodan Došić) i Vojna pošta 5542 Užice (potporučnik Slobodan Gaborović).⁸

Vojska Jugoslavije je 30. i 40. kadrovski centar snabdijevala i popunjavala **naoružanjem i vojnom opremom**. Tu činjenicu, pored ostalog, potvrđuje i *naredba* predsjednika Savezne republike Jugoslavije od 18. februara 1994. prema kojoj je načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije bio ovlašten „**da potrebe kadrovskih centara usklađuje s mogućnostima VJ i da reguliše dostavljanje oružja i vojne opreme u kadrovske centre.**”⁹

Profesionalni vojnici Vojske Jugoslavije – pripadnici Vojske Jugoslavije (profesionalni oficiri, profesionalni podoficiri, oficiri po ugovoru, podoficiri po ugovoru i vojnici po ugovoru) „**na formacijskom mestu u Vojsci Jugoslavije**”, po naređenju pretpostavljenog starješine – naredbom Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, a u skladu sa *Zakonom Vojske Jugoslavije*, **upućivani su, raspoređivani, premješteni i prekomandovani** u Republiku Bosnu i Hercegovinu, u drugu međunarodno priznatu državu, „**na privremeni rad**”, „**na izvršavanju ratnih zadataka**” – u „Vojsku Republike Srpske” („oni su u sastavu Vojske Jugoslavije, a mi smo ih privremeno uputili u Republiku Srpsku”), gdje su od 1991. do 1995, kao pripadnici „**oružanih snaga Jugoslavije**” i pod komandom Vojske Jugoslavije, učestvujući u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima, **izvršavali ratne zadatke „u zoni borbenih dejstava”, „na prostorima zahvaćenim borbenim dejstvima” i „u oružanim akcijama na prostorima bivše SFRJ**”, za čije je aktivnosti, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima, odgovorna Savezna republika Jugoslavija.¹⁰

---

⁸ AIIZ, inv. br. 142-10, Vojna pošta 7111 Han-Pijesak, Pov. br. 05/331-52, 13. decembar 1994, *uverenje*; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 1610; ICTY, 04323143.

⁹ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 786.

¹⁰ AIIZ, inv. br. 10-18, Komanda Drinskog korpusa, Pov. br. 4/3-4, 10. novembar 1992, Glavnom štabu VRS, *Podaci o upućivanju starješina po članu 271. Zakona*; AIIZ, inv. br. 10-19, *Spisak starješina koji su došli iz Vojske SRJ po članu 271*; AIIZ, inv. br. 10-29, Komanda 1. podrinjske lpbr, Str. pov. br. 05-60-1-/93, 2. februar 1993, Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu Beograd, *Spisak starješina upućenih iz Savezne vojske u 1. podrinjsku lpbr*; AIIZ, inv. br. 10-30, Komanda 1. zvoničke lake pešadijske brigade, Pov. br. 05-40, 8. februar 1993, Komandi Drinskog korpusa; AIIZ, inv. br. 10-31, *Spisak AVL i vojnika po ugovoru iz Vojne pošte Han-Pijesak za februar 1993.*; AIIZ, inv. br. 94-10, Komanda Korpusa SJ VJ / Specijalne jedinice Vojske Jugoslavije, prim. S. Č., poverljivo broj 623-2, od 2. marta 1994, Generalštabu Vojske Jugoslavije, Personalna uprava, *Upućivanje profesionalnih podoficira na privremeni rad*; AIIZ, inv. br. 109-10, Vojna pošta 7111, Han-Pijesak, Pov. br. 05/331-1/37, od 13. jula 1994, *uverenje*; AIIZ, inv. br. 129-10, Krstić (Milorada) Radislav, pukovnik, Vojna pošta 7111, Han-Pijesak, 2. septembar 1994, Vojnoj pošti 3001 Beograd, *Priznanje staža osiguranja u dvostrukom trajanju*; AIIZ, inv. br.

Oficiri Vojske Jugoslavije su, prema izjavi Momira Bulatovića, predsjednika Republike Crne Gore, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije 11. oktobra 1993. činili „**elitu Vojske Republike Srpske i Vojske Republike Srpske Krajine; to su najistaknutiji oficiri.**”¹¹

Vojska Jugoslavije je svoje pripadnike, pripadnike 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, na službi u Vojnoj pošti 3001 Beograd („na formacijska mjesta u Vojski Jugoslavije”), upućivala, raspoređivala, premještala, postavljala i prekomandovala na određene položaje i dužnosti u „Vojsku Republike Srpske”. Među ključnim oficirima Vojske Jugoslavije, pripadnicima 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, bili su: Ratko Mladić (komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a formalno i komandant Glavnog štaba „Vojske Republike Srpske”), Manojlo Milovanović, Đorđe Đukić, Radivoje Miletić, Milan Gvero, Zdravko Tolimir, Milenko Živanović, Radislav Krstić, Vinko Pandurević, Vujadin Popović, Ljubiša Beara, Vidoje Blagojević, Dragan Jokić, Dragan Obrenović, Drago Nikolić, Svetozar Andrić, Stanislav

---

135-10, Vojna pošta broj 7111, Int. br. 05/2-443, 3. oktobar 1994. godine, Han-Pijesak, uverenje; AIIZ, inv. br. 134-10, Vojna pošta 7581 Sokolac, Pov. br. 1566/2-94, 13. oktobar 1994, uverenje; AIIZ, inv. br. 133-10, Vojna pošta, Int. br. 05/331-43, 24. oktobar 1994, Han-Pijesak, uverenje; AIIZ, inv. br. 141-10, Vojna pošta broj 7111, Pov. br. 05/331-52, 15. decembar 1994, Han-Pijesak, uverenje; AIIZ, inv. br. 141-10, Vojna pošta 7111, Int. br. 05/2-578, 16. decembar 1994, Računovodstvenom centru Ministarstva odbrane Beograd, Rešenja na isplatu; AIIZ, inv. br. 138-10, Komanda Drinskog korpusa, Pov. br. 05/1-380, 12. novembar 1994, Komandi 1. birčanske brigade i drugima, Premeštaj vojnih obveznika; AIIZ, inv. br. 10-19, Spisak starešina koji su došli iz Vojske SRJ po čl. 271; AIIZ, inv. br. 130-10, Drinski korpus, Spisak profesionalnih oficira upućenih u Vojsku RS po članu 58. Zakona o VJ; AIIZ, inv. br. 130-10, Vojna pošta broj 7111, Int. br. 05/2-381, 1. septembar 1994, Računskom centru MO Beograd, Rešenja za novčane naknade na realizaciju; AIIZ, inv. br. 123-10, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2640/830, 30. septembar 1994, Rešenje; AIIZ, inv. br. 3679-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savjet odbrane, stenografske beleške sa sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 2. juna 1993. godine; AIIZ, inv. br. 3683-2, Savezna republika Jugoslavija, Vojska Republike Srpske, stenografske beleške sa 14. sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 11. oktobra 1993.; AIIZ, inv. br. 3735-2, predsjednik Savezne republike Jugoslavije, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, stenografske beleške sa 56. sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 5. septembra 1996. godine; AIIZ, inv. br. 2-3599, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 11-5, 1. oktobar 1994, Beograd, zapisnik sa dvadeset sedme sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 27. septembra 1994, str. 2; AIIZ, inv. br. 2-3600, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 12-11, 9. decembar 1994, Beograd, zapisnik sa dvadeset osme sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 2. novembra 1994, str. 4; S. Čekić, Agresija, str. 848-849; ICTY, 06115815 – 06115834, 06116526 i 06116530.

¹¹ AIIZ, inv. br. 3683-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, stenografske beleške sa 14. sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 11. oktobra 1993.

Galić, Dragomir Milošević, Čedo Sladoje, Bogdan Subotić, Dušan Kovačević i drugi.¹²

Navedene starješine Vojske Jugoslavije su, pored ostalog, naređivale, podsticale, pomagale, podržavale i vršile brojne oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava,¹³ uključujući i genocid nad Bošnjacima (u svim okupiranim mjestima, gradovima u opsadi i sigurnim zonama Ujedinjenih nacija).

Oficiri Vojske Jugoslavije, pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, činili su **najvišu komandnu strukturu VRS**. Ti oficiri „su obuhvatali 'tvorce i izvršioce' kampanje VRS u BiH i bili su odgovorni za zločine počinjene u Sarajevu i Srebrenici”¹⁴ i drugim mjestima.

Savezna republika Jugoslavija je **vodeće starješine Vojske Jugoslavije**, pripadnike 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, uputila, rasporedila, premjestila, postavila i prekomandovala u VRS, gdje su **izvršavale „zadatke kontrole i zaštite teritorije SRJ”** i, s tim u vezi, učestvovala „u oružanim akcijama” protiv Republike Bosne i Hercegovine, pri čemu su, pored zločina protiv mira (agresije), odgovorne i za zločin genocida nad Bošnjacima. To su: Ratko Mladić, Stanislav Galić, Dragomir Milošević, Čedo Sladoje, Radivoje Miletić, Milan Gvero, Ljubiša Beara, Radoslav Krstić, Vujadin Popović, Vidoje Blagojević, Vinko Pandurević, Dragan Jokić, Dragan Obrenović, Drago Nikolić, Zdravko Tolimir, Milorad Pelemiš, Radoslav Janković, Svetozar Kosorić i drugi.¹⁵

Pripadnici Vojske Jugoslavije, pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije (Vojna pošta 3001 Beograd) bili su **najviši oficiri Glavnog štaba „Vojske Republike Srpske”**, koji su izvršavali naređenja Savezne republike Jugoslavije i, s tim u vezi, izvodili vojne operacije u korist Savezne republike Jugoslavije. To su: Ratko Mladić (faktički komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a formalno komandant Glavnog štaba VRS), Manojlo Milovanović (načelnik štaba i zamjenik komandanta), Milan Gvero (pomoćnik komandanta), Đorđe Đukić (pomoćnik komandanta), Zdravko Tolimir (pomoćnik komandanta), Ljubiša Beara (načelnik bezbjednosti) i Radivoje Miletić (načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove).¹⁶

Pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije bili su, također, **na ključnim dužnostima u korpusima, brigadama, bataljonima i**

---

¹² ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 727, 793, 795, 797–801 i 1661–1662.

¹³ Isto.

¹⁴ Isto, paragraf 1603.

¹⁵ Isto, paragraf 1604.

¹⁶ Isto, paragraf 1608.

četama na raznim komandnim nivoima „Vojske Republike Srpske” i svi su odgovorni za genocid na području Sarajeva, sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija Srebrenici i drugim okupiranim mjestima, gradovima u opsadi i drugim sigurnim zonama Ujedinjenih nacija. To su: Stanislav Galić, Dragomir Milošević (komandanti Sarajevsko-romanijskog korpusa VRS), Milenko Živanović i Radislav Krstić (komandanti Drinskog korpusa), Vujadin Popović (pomoćnik komandanta za bezbjednost u Drinskom korpusu), Vinko Pandurević (komandant Zvorničke brigade), Dragan Obrenović (načelnik štaba Zvorničke brigade)¹⁷ i mnogi drugi.

Ključni, vodeći i najistaknutiji oficiri Vojske Jugoslavije, „elita Vojske Republike Srpske i Vojske Republike srpske krajine”, “skoro svi”, tvrdi general Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, „imaju državljanstvo SRJ”.¹⁸ Tako je, primjera radi, general Ratko Mladić, komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, od 7. jula 1993. državljanin Republike Srbije, kada je na vlastiti zahtjev od 26. januara 1993. primljen u državljanstvo Republike Srbije.¹⁹

Glavni štab „Vojske Republike Srpske” bio je *de iure* i *de facto* Glavni štab 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, čiji je komandant bio general Ratko Mladić, profesionalni oficir Vojske Jugoslavije.

General Ratko Mladić je bio faktički i suštinski komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu, a formalno komandant Glavnog štaba „Vojske Republike Srpske”, koji je izvršavao naređenja Vojske Jugoslavije odnosno Savezne republike Jugoslavije. On je 16. juna 1994, na osnovu člana 136. Ustava Savezne republike Jugoslavije (*Službeni list SRJ*, br. 1/92.) i člana 46, stav 1. Zakona o Vojsci Jugoslavije (*Službeni list SRJ*, br. 67/93. i 24/94.), *ukazom* broj 1/2 – 01-001/94-22 predsjednika Savezne republike Jugoslavije Zorana Lilića u Vojsci Jugoslavije vanredno unaprijeđen u čin generalpukovnika.²⁰

Korpusi „Vojske Republike Srpske” i „Vojske Republike srpske krajine” bili su vojne formacije 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije. Tako je, primjera radi, general Stanislav Galić, ratni zločinac, od

---

¹⁷ AIIZ, inv. br. 3719 – 2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 37. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 13. juna 1995. godine; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 1608 i 1612–1613.

¹⁸ AIIZ, inv. br. 3735-2, predsjednik Savezne republikeJ, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške Vrhovnog saveta odbrane* održane 5. septembra 1996. godine.

¹⁹ ICTY, 04662081, Ratko Mladić – MUP Srbije, *Molba za izdavanje državljanstva SR Jugoslavije*; ICTY, 04662085, *Rešenje*, 7. juli 1993.

²⁰ AIIZ, inv. br. 2-3246, Generalštab Vojske Jugoslavije, Beograd, **Obaveštenje o promeni položajne grupe za: Mladić (Nede) Ratka**; AIIZ, inv. br. 2-3243, *Ukaz* br. 1/2-01-001/94-22, predsjednika Savezne republike Jugoslavije od 16. juna 1994. godine.

12. augusta 1994. *de iure i de facto* „komandant korpusa KoV u 30. kadrovskom centru Vojske Jugoslavije”,²¹ a formalno, zbog operativnog maskiranja i prikrivanja (lažnog predstavljanja) stvarnog činjeničnog stanja, komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa „Vojske Republike Srpske”. Tada je general Ratko Mladić, *de iure i de facto* komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a samo formalno komandant Glavnog štaba „Vojske Republike Srpske”, Vojnoj pošti 3001 Beograd (30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije) dostavio *predlog za prestanak profesionalne vojne službe* generalu Galiću.²² *Ukazom* predsjednika Savezne republike Jugoslavije broj 1/2 – 01 -001/94 - 39 od 30. septembra 1994. Galiću je prestala profesionalna vojna služba.²³ Rješenjem Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, 3912-1, od 3. novembra 1994, Galić je razriješen od profesionalne vojne službe sa 31. oktobrom 1994.²⁴

General Dragomir Milošević, ratni zločinac, u svojstvu oficira JNA/Vojske Jugoslavije i državljanina Srbije (Ub, Valjevo), **na službi** u Vojnoj pošti 3001 Beograd, nalazio se **na dužnosti** „na prostoru zahvaćenom ratnim dejstvima i u sastavu jedinice koja je izvršavala zadatke od 30. juna 1991. do 14. decembra 1995.” On je učestvovao u oružanim akcijama protiv Republike Bosne i Hercegovine „u odsudnim bitkama širom RS, a posebno na sarajevskom delu fronta”, genocidu i drugim oblicima zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. U neposrednom izvršenju zločina u Bosni i Hercegovini Dragomir Milošević je, kao pripadnik 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, **na službi** u Vojnoj pošti 3001, garnizon u Beogradu (na formacijskom mjestu u Vojsci Jugoslavije), bio **na dužnosti** u „Vojsci Republike Srpske”, Vojna pošta 7598 Lukavica, Sarajevo (komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa), gdje je 17. maja 1995. ranjen „tokom izvođenja borbenih dejstava na objektu 'Bosut' u širem rejonu Zlatišta kod Sarajeva”. On je 10. septembra 1996. pokrenuo postupak protiv Savezne republike Jugoslavije radi naknade štete po osnovu ranjavanja. Milošević je, prema *Presudi* Drugog opštinskog suda u Beogradu, od 9. jula 2001, „u vreme povređivanja bio profesionalni oficir Vojske Jugoslavije, od koje je i primao svo vreme platu, te da je njegovo učešće na ratištu u širem rejonu Zlatišta kod Sarajeva bilo svakako uz saglasnost, odnosno saznanje Generalštaba Vojske Jugoslavije, jer bi u protivnom bilo kakav neovlašćeni odlazak tužioca/tj. Dragomira

---

²¹ ICTY, 06074148, Glavni štab Vojske Republike Srpske, Sektor za organizacijsko-mobilizacijske i personalne poslove, Pov. br. 23/20-610, 12. august 1994, *Predlog za prestanak profesionalne vojne službe*.

²² Isto.

²³ ICTY, 06074063.

²⁴ Isto.

Miloševića, kao profesionalnog oficira Vojske Jugoslavije na ratište u drugu Međunarodno priznatu državu povlačilo prestanak radnog odnosa, a takva mera tužiocu nije izrečena od strane njegovih pretpostavljenih, niti su u tom smislu do završetka rasprave pred ovim sudom o istom pruženi dokazi.” Stoga je Drugi opštinski sud u Beogradu presudio da „u konkretnom slučaju postoji odgovornost tužene države SRJ za štetu koju je tužilac pretrpio i to po principu objektivne odgovornosti na osnovu člana 174. Zakona o obligacionim odnosima, jer je riječ o šteti nastaloj od opasne delatnosti.”²⁵

Na hiljade pripadnika Vojske Jugoslavije služilo je u 30. i 40. kadrovskom centru Vojske Jugoslavije, uključujući, pored ostalog, i glavne izvršioce zločina u Sarajevu u opsadi i sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija Srebrenici jula 1995. Pripadnici 30. kadrovske centra (Vojna pošta 3001) Generalštaba Vojske Jugoslavije bili su **najodgovorniji oficiri** „Vojske Republike Srpske”: generali Ratko Mladić, Radislav Krstić, Stanislav Galić, Dragomir Milošević i drugi. Pripadnici Vojske Jugoslavije raspoređeni u kadrovske centre izvršavali su „stavove i odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije” i imali (su) status pripadnika Vojske Jugoslavije: dobijali su za „svo vreme tokom ratnih dejstava” svoje plaće, smještaj, zdravstveno osiguranje, obrazovanje i druge beneficije, „kao i ono osoblje VJ koje je radilo u SRJ”.²⁶

Vojska Jugoslavije, uključujući i 30. i 40. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije, uspješno je provodila odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije, a ne „Vrhovnog saveta odbrane” „Republike Srpske” i/ili „Republike srpske krajine”.²⁷

---

²⁵ AIIZ, inv. br. 3679-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, odbrana, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa sednice vrhovnog saveta odbrane* održane 2. juna 1993. godine; AIIZ, inv. br. 2-3242-3245, Okružni sud u Beogradu, XIV-P-br. 5410/99, 9. juli 2001, *Presuda*.

²⁶ AIIZ, inv. br. 2-3597, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP Br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, *zapisnik sa dvadeset četvrte* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 9. augusta 1994., str. 2; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 453–454; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobođajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 264; * * Miloševiću dokazan genocid u Bosni, str. 153; ICTY, 06133470-06133494, zapisnik o glavnoj raspravi, 9. juli 2001, u Drugom opštinskom sudu u Beogradu, *Presuda*; M. Harmon, nav. dj., str. 677–679; F. Hartmann, nav. dj., str. 648.

²⁷ AIIZ, inv. br. 2-3597, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, državna tajna, strogo poverljivo, SP br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, *zapisnik sa dvadeset četvrte* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. augusta 1994. godine. „Ne raspoložemo sa stenografskim beleškama sa ove sjednice. U zapisniku se ne navodi da nema stenografskih beleški (da nisu vođene stenografske beleške).“

„Vojska Republike Srpske” i „Srpska vojska krajine” bile su „**vojske srpskog naroda**”, koje su „**slijedile interese srpskog naroda**”. „I starešine **30. i 40. kadrovske centra, koje imaju status pripadnika Vojske Jugoslavije**” morale su „**izvršavati stavove i odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije**”.²⁸

Očigledno je da su Vojska Jugoslavije, „Vojska Republike Srpske” i „Srpska vojska krajine” bile **jedna jedinstvena vojska**.

Pripadnici 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, **na službi** u Vojsci Jugoslavije (Vojna pošta 3001 Beograd), a **na dužnosti** u „Vojsci Republike Srpske” i „Srpskoj Vojsci Krajine”, bili su **podređeni** Vojsci Jugoslavije, pri čemu su i u svojstvu izvršilaca genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava bili *de iure* i *de facto* podređeni Vojsci Jugoslavije, odnosno državi Saveznoj republici Jugoslaviji. Generalštab Vojske Jugoslavije bio je *de iure* i *de facto* nadređen pripadnicima 30. i 40. kadrovske centra,²⁹ a time i „Vojsci Republike Srpske” i „Srpskoj vojsci krajine”.

Pripadnici 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, dok su učestvovali u oružanim borbenim djelovanjima u Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj (**dok su bili na dužnosti u „Vojsci Republike Srpske” i „Srpskoj vojsci krajine”**), **bili su de iure i de facto oficiri Vojske Jugoslavije**.³⁰ Oni su bili pod komandom Vojske Jugoslavije i njenom **efektivnom kontrolom**.

Generalštab Vojske Jugoslavije je *de iure* i *de facto* bio **nadređen vojnim licima**, pripadnicima Vojske Jugoslavije, koji su bili **na službi** u 30. i 40. kadrovske centru, a **na dužnosti** u „Vojsci Republike Srpske” i „Srpskoj vojsci krajine”, uključujući: Mladića, Miloševića, Gveru, Tolimira, Bearu, Krstića, Galića, Dragomira Miloševića, Vujadina Popovića, Blagojevića, Pandurevića, Jokića, Obrenovića, Nikolića i druge. Oni su, kao izvršioци zločina, *de iure* i *de facto* bili podređeni Generalštabu Vojske Jugoslavije, koji je (Generalštab Vojske Jugoslavije) imao (vršio) **efektivnu kontrolu** nad njima, nad pripadnicima 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i jedinicama Vojske Jugoslavije koje su učestvovala u oružanim borbenim djelovanjima u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje, a time i nad „Vojskom Republike Srpske” i „Srpskom vojskom krajine”. „Vojska Republike Srpske” **nije bila nezavisna** u odnosu na Vojsku Jugoslavije i prema njoj. Ta vojska je bila „**zavisna i kontrolisana od strane Savezne republike Jugoslavije**” i *de iure* i *de facto* **podređena (potčinjena)** Vojsci Jugoslavije, posebno u pogledu borbenih djelovanja

---

²⁸ Isto.

²⁹ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 1667 i 1770.

³⁰ Isto, paragrafi 840–1665.

odnosno vojnih operacija protiv Republike Bosne i Hercegovine, koja je kao sastavni, organski dio vojne organizacije jedinstvenih oružanih snaga Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore), a u cilju realizacije „**strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini**” (političkih i vojnih ciljeva Savezne republike Jugoslavije), genocidnog karaktera, izvodila borbene akcije u korist i za interese Savezne republike Jugoslavije. U suštini je formiranje i „djelovanje” „Vojske Republike Srpske” bilo **samo pravna fikcija, „obična smicalica” i trik** u nastojanju da se zamaskira i prikrije učešće JNA/Vojske Jugoslavije u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima. „Vojska Republike Srpske” „**slijedila je interese celine srpskog naroda**” i djelovala je u ime Savezne republike Jugoslavije u svojstvu *de iure* i *de facto* organa i/ili agenta Vojske Jugoslavije, odnosno u svojstvu i za račun i korist Savezne republike Jugoslavije, a oružane snage Savezne republike Jugoslavije (JNA /VJ /„Vojska Republike Srpske”/„Srpska vojska krajine”) (iz)vodile su vojne operacije (oružane akcije, borbena djelovanja) i vršile genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u cilju formiranja jedinstvene srpske države.³¹

Svi validni, valjani, pouzdani, dovoljni i relevantni dokazi potvrđuju i dokazuju da je general Ratko Mladić bio oficir Vojske Jugoslavije, kao i da su svi članovi Glavnog štaba VRS i mnogi drugi oficiri, podoficiri i građanska lica u VRS zapravo *de iure* i *de facto* pripadnici Vojske Jugoslavije, odnosno oni su bili **organ države SRJ**, koji su, u skladu sa *Odlukom o određivanju zadataka i teritorije na kojoj se služba vrši po otežanim (posebnim) uslovima*, izvršavali zadatke na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, a koja je definirana kao sastavni dio Savezne republike Jugoslavije.

U namjeri prikrivanja političkog, vojnog, ekonomskog i drugog učešća Savezne republike Jugoslavije u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima, oficiri i drugi profesionalni vojnici Savezne republike Jugoslavije istovremeno su bili samo krajnje formalno oficiri „Vojske Republike Srpske”, a *de iure* i *de facto* oficiri Savezne republike Jugoslavije – Vojske Jugoslavije.

---

³¹ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *izdvojeno i različito mišljenje sudije McDonald o primjenjivosti člana 2. Statuta*, 7. maj 1997, paragrafi 7 i 34; AIIZ, inv. br. 2-3597, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, *zapisnik sa dvadeset četvrte* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. augusta 1994, str. 2; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragrafi 151–152; F. Hartmann, nav. dj., str. 659.

Oficiri „Vojske Republike Srpske” bili su pod komandom Vojske Jugoslavije, predsjednika Savezne republike Jugoslavije i predsjednika Vrhovnog saveta odbrane i podređeni državnom, političkom i vojnom rukovodstvu Savezne republike Jugoslavije, zato što paradržavna tvorevina Republika Srpska, koju je formiralo političko i vojno rukovodstvo Savezne republike Jugoslavije, nije predstavljala, kao uvjetna zasebnost, nikakav samostalni politički i/ili vojni faktor. U tom smislu oficiri „Republike Srpske” su faktički primali i izvršavali naređenja od Savezne republike Jugoslavije, Vojske Jugoslavije, a formalno od paradržavne tvorevine Republike Srpske.

Oficiri „Vojske Republike Srpske”, odnosno oficiri Vojske Jugoslavije, izvršavali su zadatke u ime Savezne republike Jugoslavije, te su oni predstavljali organe vlasti države Savezne republike Jugoslavije.

Savezna Republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) formirala je „Republiku Srpsku” i „Republiku srpsku krajinu”, paradržavne tvorevine. Ukazujući na tu činjenicu i govoreći o tome, general Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane (Savezne republike Jugoslavije), 10. januara 1994, s tim u vezi, izjavio je, pored ostalog, sljedeće: **„Ali kada tome dodamo potrebe Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, to se već penje na dve milijarde 325 miliona dolara (...). Znači, za Republiku Srpsku treba 522 miliona dolara, a za Republiku Srpsku Krajinu 307 miliona dolara; za Vojsku Jugoslavije, ako budemo išli na obezbjeđenje svih materijalnih rezervi za njih i ako budemo prinuđeni izvodimo bilo kakvu operaciju – toliko (...). U toku prošle godine /1993./ odobrena sredstva su bila 437 miliona dolara. Ovde nije računato milijardu i 200 miliona dolara što je potrošeno iz materijalnih rezervi. Vi znate da su značajne rezerve bile za 90-120 dana rata; one su tokom ratnih godina trošene i sada smo došli na takav nivo da će, ako ih ne budemo obnavljali, borbena gotovost radikalno ići dole. Sada je upravo kritičan momenat (...).”**³²

Savezna republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) je **„u VRS uspostavila u suštini marionetski režim, kojem je povjerena odgovornost za izvršenje vojnih operacija Savezne republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) u Bosni i Hercegovini”**, a koji je djelovao za račun Savezne republike Jugoslavije radi realizacije **„strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”**, u ostvarivanju ciljeva Savezne republike Jugoslavije: da zauzme Republiku Bosnu i Hercegovinu i pripoji je Saveznoj republici

---

³² AIIZ, inv. br. 2-3689, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 17. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 10. januara 1994. godine.

Jugoslaviji.³³ Na taj način Savezna republika Jugoslavija je, pored ostalog, nastojala da prikrije svoju odgovornost za oba elementa zločina genocida – namjeru (*mens rea*) i akte genocida (*actus reus*) i tu odgovornost prebaci na svoj marionetski režim – Republiku Srpsku.

Savezna republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) je, pored **opće, sveukupne kontrole** nad „Srpskom republikom Bosnom i Hercegovinom”/„Republikom Srpskom”, ostvarivala i **efektivno rukovođenje i kontrolu** nad „Vojskom Republike Srpske”, koja je, kao „**dio vojne organizacije SRJ**”, **djelovala de facto kao organ** i/ili agent **Savezne republike Jugoslavije, koja je** (Savezna republika Jugoslavija) „**izvodila vojne operacije neophodne za uspostavljanje Velike Srbije**”. Generalštab Vojske Jugoslavije imao je **efektivnu kontrolu** nad svojim oficirima, koji su, kroz 30. kadrovski centar i druge jedinice Vojske Jugoslavije, učestvovali u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima. Srpski oficiri koji su (iz)vršili genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Republici Bosni i Hercegovini bili su *de jure* i *de facto* potčinjeni Generalštabu Vojske Jugoslavije odnosno državi Saveznoj republici Jugoslaviji.³⁴

---

³³ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *izdvojeno i različito mišljenje sudije Mcdonald o primjenjivosti člana 2. Statuta*, 7. maj 1997, paragrafi 29 i 32–34.

³⁴ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, pred Žalbenim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Presuda*, 15. juli 1999, paragrafi 147, 156 i 160–162; ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *izdvojeno i različito mišljenje sudije Mcdonald o primjenjivosti člana 2. Statuta*, 7. maj 1997, paragrafi 7, 10 i 34; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragrafi 264–268, 272, 277 i 304. * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 153–170; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragrafi 148 i 153; M. Harmon, nav. dj., str. 682. Paradržavna tvorevina Srpska republika Bosna i Hercegovina/Republika Srpska (“**bosanski Srbi**”) je „**gotovo potpuno zavisila od podrške iz Srbije**” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 277. * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 158). Savezna republika Jugoslavija – Vojska Jugoslavije imala je efektivnu kontrolu nad svojim podređenim u „Vojsci Republike Srpske” (M. Harmon, nav. dj., str. 682). Ta kontrola je „**održavana, ne samo u finansijskoj i drugoj pomoći i podršci, nego, također, što je još važnije, u učestvovanju u opštem usmjeravanju, koordinaciji i nadzoru nad aktivnostima i operacijama VRS**” (ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, pred Žalbenim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Presuda*, 15. juli 1999, paragrafi 147 i 156). Vojska Jugoslavije i „Vojska Republike Srpske” „**dijelile su iste vojne ciljeve**”, pri čemu je Beograd, pored ostalog, izdavao i neposredna uputstva (isto, paragrafi 153–154).

Odluke „Vojske Republike Srpske”, „kao što su one o unapređenjima, morala je odobriti Vojska Jugoslavije prije nego što bi stupile na snagu”. Pored toga, „odluke VRS-a morale su biti u skladu sa propisima VJ”.³⁵

Vrhovni savet odbrane Savezne republike Jugoslavije je, primjera radi, 16. juna 1995, skoro mjesec dana prije genocida u sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija – Srebrenici i Žepi, verifikovao unapređenja za šest generala koje je predložio 30. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije (Đorđe Đukić, Milan Gvero, Radivoje Miletić, Zdravko Tolimir, Jovan Marić i Božo Novak). Narednog dana predsjednik Savezne republike Jugoslavije donio je ukaz kojim je Milan Gvero unaprijeđen u čin generalpukovnika, a Zdravko Tolimir i Radivoje Miletić u čin generalmajora. U ukazu se navodi da su sva trojica **na službi** u 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije,³⁶ pri čemu su istovremeno bili na dužnosti u „Vojsci Republike Srpske”. Pored navedenih, Vrhovni savet odbrane je unaprijedio i verifikovao unapređenja i mnogih drugih oficira.³⁷

Predsjednik Savezne republike Jugoslavije Zoran Lilić je na osnovu konsultacija sa članovima Vrhovnog saveta odbrane na 48. sjednici Vrhovnog saveta odbrane, održane u formi konsultacija 27. decembra 1995, pored ostalog, donio odluku „**da se verifikuju unapređenja u činove**

---

³⁵ AIIZ, inv. br. 2-3590, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 9-2, 10. oktobar 1993, Beograd, *zapisnik sa četrnaeste* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 11. oktobra 1993, str. 3; AIIZ, inv. br. 2-3591, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 10-4, 1. decembar 1993, Beograd, *zapisnik sa petnaeste* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 10. i 22. novembra 1993, str. 3; AIIZ, inv. br. 2-3606, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 5-9, 12. maj 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset pete* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 13. aprila 1995, str. 3; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 264. * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 153.

³⁶ AIIZ, inv. br. 3719-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 37. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 13. juna 1995. godine; AIIZ, inv. br. 3608-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 7-6, 30. juni 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset sedme sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 13. juna 1995. godine; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 863.

³⁷ AIIZ, inv. br. 3683-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 14. sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 11. oktobra 1993.; AIIZ, inv. br. 3699-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 22. sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane u Dobanovcima 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 3606-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 5 – 9, 12. maja 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset pete sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 13. aprila 1995. godine; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 841–866.

generala iz 30. kadrovsog centra” i to: generalmajori Manojlo Milovanović i Boško Kelečević u čin generalpukovnika i pukovnici: Radislav Krstić, Dragomir Milošević, Vladimir Aleksić, Petar Škrbić, Budimir Gavrić i Momir Zec u čin generalmajora.³⁸

Generalštab Vojske Jugoslavije je „**imao ključnu ulogu u verifikaciji unapređenja i direktno je učestvovao u utvrđivanju iznosa u saveznom budžetu koji treba da bude dodijeljen Generalštabu Vojske Jugoslavije za isplatu plata pripadnicima Vojske Jugoslavije, uključujući pripadnike 30. kadrovsog centra.**”³⁹

Verifikacija i priznavanje novog čina u Vojsci Jugoslavije za izraženu odgovornost i zasluge postignute „**u radu na stvaranju jedinstvene srpske države**” – u oružanoj borbi protiv međunarodno priznatih država (Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj) i izvršenju genocida nad Bošnjacima, „**bilo je od suštinskog značaja za pripadnike kadrovskih centara i članove njihovih porodica kako bi mogli da uživaju ista prava i beneficije u Vojsci Jugoslavije. Viši čin donosio im je veću platu, a uticao je i na obračunavanje penzija i svih drugih beneficija.**” Verifikacija unapređenja pripadnika 30. kadrovsog centra je činjenica „**od presudnog značaja za funkcionisanje tog mehanizma**”, čime je Generalštab Vojske Jugoslavije „**pružao praktičnu pomoć, podsticaj i moralnu podršku činjenju zločina**”.⁴⁰

„Vojska srpske republike BiH” je, pored žive sile, naročito aktivnih oficira, dobila „**cjelokupno naoružanje, municiju**” i druga sredstva (**gorivo, opremu**) kojima je u Bosni i Hercegovini raspolagala JNA. Sva pokretna i nepokretna imovina JNA je, preimenovanjem 2. vojne oblasti, odlukom SSNO-a predata „Vojsci srpske republike BiH”. Istovremeno su i savezne rezerve (oko 40.000 tona goriva, 3/4 dizela i 1/2 benzina, te između 1.000 i 1.200 tona kerozina, koje je bilo smješteno u dva civilna skladišta), predate odgovarajućom odlukom u nadležnost te kolaboracionističke tvorevine.⁴¹

---

³⁸ AIIZ, inv. br. 3615-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP broj 18-2, 29. decembar 1995, Beograd, *zabeleška sa 48. sednice Vrhovnog saveta odbrane održane u formi konsultacija 27. decembra 1995. godine.*

³⁹ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 1615.

⁴⁰ ICTY, 06115815; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 1616.

⁴¹ I. Radaković, nav. dj., str. 137; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 62, 398, 406 i 679; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28–29 i 47–49; AIIZ, inv. br. 5352, zapisnik, dopuna izjave generala Đorđa Đukića; isto, inv. br. 5348, zapisnik, izjava generala Đorđa Đukića; isto, inv. br. 5350, zapisnik, dopuna izjave generala Đorđa Đukića; S. Čekić, *Agresija*, str. 851.

Srbi u Bosni i Hercegovini su „**dobili gotovo cjelokupno naoružanje, municiju i druga sredstva**” kojima su raspolagale komande, jedinice i ustanove JNA na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine. JNA je „**više od 90 odsto naoružanja ubojnih sredstava svih vrsta i druge opreme**” izmjestila na „**sigurne**” prostore i sve to predala „Srpskoj republici BiH”, „**koja je time naoružala svoju vojsku**”.⁴²

JNA je „Vojsci Republike Srpske”, pored otetog naoružanja Teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine i rezervnog sastava policije (milicije), osigurala velika skladišta, vojnu opremu, pogonska goriva i maziva, sanitetski materijal, artiljeriju, helikoptere, naoružanje, municiju, eksploziv, zatim snažan vojno-industrijski potencijal, velike (savezne) ratne rezerve opreme i dr. „Vojska srpske republike BiH”/„Vojska Republike Srpske”/ je od JNA i Vojske Jugoslavije dobila i sve oklopne kapacitete, te podršku i u održavanju borbene tehnike. Tako je, primjera radi, 1. krajiški korpus maja 1992. preuzeo tenkove i oklopna borbena vozila, oružje, municiju, gorivo i drugi materijal, koji je bio uskladišten u 993. logističkoj bazi JNA.⁴³

---

⁴² ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 62, 398, 406 i 679; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28–29 i 47–49; I. Radaković, nav. dj., str. 137; *Borba* (Beograd), 23. novembar 1993, izjava generala Milutina Kukanjca; TV SRNA, Emisija *Moj gost – moja istina*, autora Riste Đoge, 12. juli 1994; intervju generala Milutina Kukanjca, **Moja istina**, *NIN* (Nedeljne informativne novine), br. 2558, Beograd, 6. januar 2000.; S. Čekić, *Agresija*, str. 851. * * **Bosna i Hercegovina – jezgro velikosrpskog projekta**, str. 36; M. Šadinlija, nav. dj., str. 236. JNA je, po ocjeni generala Ilije Radakovića, **oko 70% naoružanja predala** „Vojsci Srpske republike BiH”, osiguravši joj na taj način višestruku nadmoćnost i stratešku prednost (isto). JNA je srpskim kolaboracionistima u Bosni i Hercegovini obezbijedila kompletno naoružanje i opremu. S tim u vezi, general Milutin Kukanjac (komandant 2. vojne oblasti) je na TV SRNA 12. jula 1994. javno izjavio: „**Mi smo vam dali oružje. Sa čime bi vi ratovali da nije bilo nas, sa praćkama**” (TV SRNA, Emisija *Moj gost – moja istina*, autora Riste Đoge, 12. juli 1994). General Milutin Kukanjac je u navedenoj emisiji, pored ostalog, izjavio i sljedeće: „(...) **što vi ne kažete negde da sam vam ja dao kompletnu opremu i da ste s njom počeli emitovati Dnevnik**” (isto).

⁴³ ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 408–459, 686 i 967; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 264. * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 153; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragraf 145; I. Radaković, nav. dj., str. 127; S. Čekić, *Agresija*, str. 852 i 906–913; F. Hartmann, **Opsada Sarajeva**, str. 648, 650 i 661; B. Zečević – V. Karavelić, **uspostavljanje veza između ciklusa uvoza komponenti i sirovina za proizvodnju municije iz Savezne republike Jugoslavije za potrebe vojne fabrike „Pretis” i intenzivnih borbi na širem području Sarajeva tokom njegove opsade 1992–1995. godine**, * * Politički i vojni značaj, str. 242-

„Vojska Republike Srpske”, kao sastavni dio jedinstvenih oružanih snaga Savezne republike Jugoslavije i njen strategijski element, u potpunosti se oslanjala na Srbiju i Crnu Goru (Saveznu republiku Jugoslaviju), na popunu starješinskim i vojničkim kadrom i kompletnu logističku podršku (avijacija, borbena i neborbena vozila, tenkovi, transporteri, artiljerijsko i pješadijsko

---

310; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 964, 970, 972, 1008, 1034–1069, 1135–1154, 1234–1237, 1352–1358, 1594 i 1622. Na trećem kongresu Socijalističke partije Srbije 1996. Slobodan Milošević je potvrdio da je ta partija davala materijalnu pomoć „**Srbima van Srbije**”, uključujući „**onima koji ratuju tamo gde se ratuje**”. S tim u vezi, Milošević je izjavio: „**Što se tiče sredstava trošenih za oružje, municiju i ostale potrebe Vojske Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, ti se izdaci nisu mogli iz razloga državnih interesa, kao državna tajna prikazivati u Zakonu o budžetu koji je javni dokument. Isto se odnosi i na izdatke za opremanje snaga bezbednosti i posebno specijalnih antiterorističkih snaga (...) što se u javnosti nije objavljivalo iz razloga državne tajne, kao što se nije objavljivalo ni sve što je išlo za Vojsku Republike Srpske.**” Milošević je, također, rekao: „**Vanbudžetska trošenja odnosila su se isključivo na određene specifične pomoći Srbima preko Drine. Ostala vanbudžetska sredstva, može se reći gro tih sredstava išao je, na razne potrebe radi jačanja i očuvanja bezbednosti zemlje.**” U jednoj drugoj izjavi on je rekao: „**Najveći deo pomoći upućen je u Bosnu i Hercegovinu, stanovništvu i borcima**” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 262; * * Miloševiću dokazan genocid u Bosni, str. 151–152). Slobodan Milošević je u svom obraćanju protiv Odluke Okružnog suda u Beogradu za njegovo držanje u zatvoru, nakon hapšenja 1. aprila 2002, izjavio da je pomoć srpskim kolaboracionistima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini bila njegova čvrsta orijentacija i direktiva. S tim u vezi, on je naveo da su ti troškovi predstavljali državnu tajnu, te da je on obezbjeđivao opremu „**od igle do utvrđenja za bezbjedonosne snage i specijalne antiterorističke jedinice, posebno od lakog naoružanja i opreme do helikoptera i drugog oružja**” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva*, optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom, 31. maj 2002, paragraf 967). Na 50. sjednici tzv. Narodne skupštine Republike Srpske, 15–16. aprila 1995, general Ratko Mladić je, pored ostalog, izjavio: „**Vojska Jugoslavije je snabdijevala VRS oružjem i drugom opremom, čime je pokrila 50% njenih potreba.**” Da bi to ilustrovao, Mladić je dao pregled utrošaka od početka rata do 31. decembra 1994. i naveo sljedeće: „**(...) utrošili smo 9.185 tona pešadijske municije, 1,49% te municije obezbeđeno je iz naše proizvodnje, 42,2% iz materijalnih rezervi koje smo nasledili i zatekli u kasarnama te bivše vojske, 47,2% iz pomoći Vojske Jugoslavije i 9,11% iz uvoza, odnosno kupovinom. Trenutno raspoložemo sa 9,11% ukupnih potreba za 1995. godinu. Za artiljerijsku municiju utrošili smo 18.151 tonu, obezbeđeno je 26,2% iz proizvodnje 39% iz materijalnih rezervi, 34,4% iz pomoći Vojske Jugoslavije i 0,26% iz uvoza. Raspoložemo sa 18,36% ovogodišnjih potreba. Za protivavionsku municiju utrošeno je 1.336 tona, obezbeđeno je 0% iz proizvodnje, 42,7% iz materijalnih rezervi, 52,4% iz pomoći Vojske Jugoslavije, 4,9% iz uvoza**” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 261. * * Miloševiću dokazan genocid u Bosni, str. 151; * * iz Skupštine Republike Srpske, 1991–1996, str. 102).

naoružanje, radarsko-računarska sredstva, minsko-eksplozivna sredstva, municija, gorivo i mazivo, sanitetski materijal, zdravstveno zbrinjavanje i sva druga vojna oprema). Komande, jedinice i ustanove kolaboracionističke Vojske srpske republike BiH su u kontinuitetu, za sve vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocida nad Bošnjacima, od Savezne republike Jugoslavije dobijale naoružanje, municiju, pogonsko gorivo, sanitetski materijal, materijalno-tehnička sredstva i drugu logističku podršku, uključujući i stručnu i medicinsku pomoć, hranu i druge potrebe. Pored toga, radarski sistemi i sistemi veza Savezne republike Jugoslavije i „Republike Srpske” bili su jedinstveni.⁴⁴

JNA/VJ (Vojska Jugoslavije) operativno je planirala, pripremala, organizovala, koordinirala, usmjeravala, vodila i neposredno učestvovala u borbenim operacijama u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje. Jedinice JNA/Vojske Jugoslavije te specijalne jedinice Ministarstva za unutrašnje poslove Republike Srbije učestvovala su u ofanzivnim djelovanjima na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, uključujući padobranske i diverzantske snage. Svi strateški i operativni planovi upotrebe komandi i jedinica „Vojske srpske republike

---

⁴⁴ AIIZ, inv. br. 2-3597, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, državna tajna, strogo poverljivo, *zapisnik sa dvadeset četvrte* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 9. augusta 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-2857, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, broj: 197-1/94, 8. februara 1994, *Ovlaštenje*; AIIZ, inv. br. 2-2858, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, broj: 256-2/94, 23. februar 1994, *Ovlaštenje*; AIIZ, inv. br. 2-2859, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, broj: 394-1/94, 4. april 1994, *Ovlaštenje*; AIIZ, inv. br. 2-2860, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, broj: 407-1/94, 10. april 1994, *Ovlaštenje*; AIIZ, inv. br. 2-2861, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, broj: 406-1/94, 10. april 1994, „Žiroskop Beograd” Beograd; AIIZ, inv. br. 2-2861, Vojna pošta 7029, br. 657/1/94, 6. juli 1994, Petrovo Selo, *Potvrda*; AIIZ, inv. br. 2559; AIIZ, inv. br. 2-3610, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, DT br. 9-2, 29. juli 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset devete* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 29. jula 1995, str. 5 i 7; AIIZ, inv. br. 2-5083, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 3-8, 18. april 1994, Beograd, *zapisnik sa devetnaeste* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 16. marta 1994, str. 2; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-A, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Presuda*, 15. juli 1999, paragraf 155; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 408-459; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragrafi 258-273, 288 i 301-304. ***Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 149-157, 162 i 168-170; AIIZ, inv. br. 3702-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 25. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 30. augusta 1994. godine; S. Čekić, *Agresija*, str. 906-931; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 964, 970, 972, 1008, 1034-1069, 1135-1154, 1234-1237, 1352-1358, 1594, 1622 i 1625.

BiH”/„Vojske Republike Srpske” izrađivani su u Generalštabu Vojske (Savezne republike) Jugoslavije u Beogradu, a zatim su, po već razrađenoj liniji rukovođenja i komandovanja, dostavljani Glavnom štabu „Vojske srpske republike BiH”/„Vojske Republike Srpske”, kao operativno-taktičkom nosiocu na realizaciju i izvršenje. Ta vojska (JNA/VJ) sve je naredbe izdavala u Beogradu i dostavljala ih i svojim (okupacionim) snagama u Republici Bosni i Hercegovini (Vojska Jugoslavije/„Vojska srpske republike BiH”/„Vojska Republike Srpske”), koje su redovno izvještavale svoju vrhovnu komandu (u Beogradu). Popuna ljudstvom, rukovođenje i komandovanje, obuka, unapređenje i cjelokupna kadrovska politika „Vojske Republike Srpske” i sve druge zločinačke aktivnosti u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje vođeni su preko 30. kadrovskeg centra Generalštaba Vojske Jugoslavije (Vojna pošta 3001) u Beogradu, čiji je komandant bio general Mladić, oficir Vojske Jugoslavije i državljanin Srbije, odakle je (iz i preko Beograda), pored ukupne logističke podrške, planiranja i drugih potreba za vođenje agresije, vođena i redovna službena korespondencija, kao i telefonske veze.⁴⁵ Tim putem je naređivana i upotreba zabranjenih hemijskih⁴⁶ i drugih sredstava.⁴⁷

---

⁴⁵ ICTY, Predmet br. IT-96-21-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića zvanog Pavo, Hazima Delića i Esada Landže zvanog Zenga, *Presuda*, 16. novembar 1998, paragraf 213; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 408–459, 686–687, 966–970; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragrafi 265–268, 272 i 304. * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 153–156 i 169–170; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragrafi 145 i 149; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 32; AIIZ, inv. br. 89-10, *Naredba Generalštaba Vojske Jugoslavije od 14. januara 1994, vanredno se unapređuju; Slobodna Bosna*, 19. juni 2003, str. 18; AIIZ, inv. br. 2-2559; AIIZ, inv. br. 5339, zapisnik, dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; AIIZ, inv. br. 5345, zapisnik, dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; S. Čekić, *Agresija*, str. 765–931; isti, **Genocid i istina o genocid u Bosni i Hercegovini**, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2012, str. 60–78 i druge; M. Harmon, nav. dj., str. 676–688, F. Hartmann, nav. dj., str. 662. U oktobru 1992. oficiri Vojske Jugoslavije u Pančevu obučavali su (svoju) 72. brigadu. Tu obuku prolazili su i pripadnici jedinice specijalne policije iz Knina. „**Jedne noći u januaru 1993. godine neposredno prije nego što su ljudi (oko 300 njih iz 72. brigade) prešli preko granice u Bosnu, promijenili su uniforme i zamijenili oznake VJ-a simbolima VRS-a koje su im dali njihovi pretpostavljeni. Pošto su prešli granicu, sastali su se s pripadnicima 63. padobranske brigade iz Niša i napali selo Skelane. Napad je počeo otvaranjem vatre iz ručnih raketnih bacača i paljenjem plastova sijena kako bi se ljudi uspaničili i napustili svoje domove. Kada su ljudi zaista napustili svoje kuće, vojnici su otvorili vatru iz automatskog oružja i bacali ručne bombe. Naoružani ljudi i civili koji su pokušavali pobjeći dočekani su vatrom iz puškomitraljeza. Kada je otpor oslabio, vojnici su ušli**

Savezna republika Jugoslavija je jedinicama koje su učestvovala u agresivnom osvajačkom ratu protiv Republike Bosne i Hercegovine i (iz)vršenju svih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i u genocidu nad Bošnjacima, i preko preduzeća iz Srbije i Crne Gore osiguravala značajnu logistiku, pozadinsko i sanitetsko obezbjeđenje (najsavremenije radarske centre, zrakoplovne baze, stručnu pomoć, komunikacije, obavještajnu službu, ogromne količine naoružanja, municije, aviobombe i aviorakete, granate, opreme, te hranu, medicinsku pomoć, liječenje u bolnicama i dr.) za „Vojsku srpske republike BiH”.⁴⁸

---

dublje u selo i prije ulaska u kuće bacali su u njih ručne bombe da bi bili sigurni da se tamo niko ne krije. Djecu u selu pobio je jedini vojnik koji je bio spreman to uraditi - poručnik Zolotić (zvani Zombi) iz 72. brigade” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude, 16. juni 2004, paragraf 263; * * Miloševiću dokazan genocid u Bosni, str. 152–153).

⁴⁶ AIIZ, inv. br. 5341 i 5344, zapisnik, dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića. „Vojaska Srpske Republike BiH” je koristila i minobacačke granate punjene hemijskom smjesom, proizvedene u Rusiji i Saveznoj republici Jugoslaviji. Tako je 27. pozadinska baza raspolagala tim granatama (kalibra 60, 80 i 120 mm), sa natpisom na ruskom jeziku. Te hemijske granate upotrebljavane su u toku operacija *Lukavac-93, Pancir 1, Pancir 2, Pancir 3* i *Brgule-94*.

⁴⁷ AIIZ, inv. br. 5348, zapisnik, izjava generala Đorđa Đukića; isto, inv. br. 5349, zapisnik, dopuna izjave generala Đorđa Đukića. „Vojaska Srpske republike BiH” je koristila i modifikovane aviobombe koje su lansirane s ugrađenim raketnim motorom (na aviobombu) težine 100-250 kg. Ti motori nabavljeni su u inostranstvu, a u „Srpsku republiku Bosnu i Hercegovinu” transportovani su preko Jugoslavije (aviobombe su ostale u skladištima JNA koja su ustupljena „Vojsci Srpske republike BiH”). Ugradnja raketnih motora vršena je u *Pretisu* u Vogošći. Njihovu upotrebu je, na prijedlog komandanta korpusa, odobravao lično general Ratko Mladić (isto).

⁴⁸ AIIZ, inv. br. 2-3598, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 25. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 30. augusta 1994. godine, Beograd, str. 27 i 39; AIIZ, inv. br. 2-3689, Vrhovni savet odbrane, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 17. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 10. januara 1994, str. 3 i 48; AIIZ, inv. br. 2-360, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 28. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 2. novembra 1994. godine, str. 8; AIIZ, inv. br. 2-3708, Vrhovni savet odbrane, odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 30. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 9. decembra 1994, str. 14; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 408–459, 686–687 i 966–970; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-T, dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 32; *Slobodna Bosna*, 19. juni 2003, str. 18; AIIZ, inv. br. 5347-5354; **ICTY**, Predmet br. IT-00-39-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Krajišnika, *Presuda*, 27. septembar 2006, paragraf 198; AIIZ, inv. br. 3701-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 23. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 21. jula 1994. godine; S. Čekić, *Agresija*, str. 906–934;

„Vojska Republike Srpske” bez „redovnog dostavljanja znatnih količina municije i drugog naoružanja, kao i goriva, tehničke ekspertize, popravki i obuke ljudstva (...) ne bi bila u mogućnosti da vodi operacije u Sarajevu i Srebrenici”,⁴⁹ odnosno ne bi bila u stanju da vodi osvajački, agresorski rat u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje i vrši genocid nad Bošnjacima.

Vojska Jugoslavije pružala je značajnu logističku i tehničku pomoć jedinicama koje su učestvovala u (iz)vršenju zločina,⁵⁰ uključujući i u zločinu genocida. „Vojska Republike Srpske nije imala drugih bitnijih izvora za pomoć.” „Republika Srpska” se oslanjala na Saveznu republiku Jugoslaviju.⁵¹ „Ta sveobuhvatna pomoć bila je od presudnog značaja za opstanak Vojske Republike Srpske”.⁵²

Radovan Karadžić je „priznao da 'bez Srbije ne bi bilo ništa, nemamo mi te resurse i ne bi mogli da ratujemo'. Mladić je, također, smatrao da 'ne bismo mogli živjeti' ako bi SRJ obustavila pomoć. Na kraju rata Mladić je uputio pismo Miloševiću, dostavljeno i Perišiću, kako bi izrazio zahvalnost za pomoć od 'neprocenjive vrednosti' koju je VRS dobijao od vlasti SRJ. Mladić je naveo sledeće: 'Teško je i pretpostaviti kako bi tekao razvoj događaja da te pomoći nije bilo. Ona je bila svestrana i u osnovi pravovremena. Želimo naglasiti da je najčešće usledila i posebno bila dragocena baš onda kada nam je najviše trebala. To je dobro priznato, posebno u redovima Vojske RS, na čemu će vam ona biti stalno zahvalna.’”⁵³

Pomoć i podrška u živoj sili i sveobuhvatna i obimna logistička i tehnička pomoć koju je obezbeđivala i pružala Vojska Jugoslavije bila je „konkretna i usmerena ka zločinačkim aktivnostima srpskih snaga, imajući značajan uticaj na izvršene zločine”,⁵⁴ uključujući i genocid nad Bošnjacima.

M. Harmon, nav. dj., str. 676–691; B. Zečević – V. Karavelić, nav. dj., str. 242–310.

Municiju, minsko-eksplozivna i druga ubojita sredstva, uključujući i mine za minobacače, „Vojska Srpske republike BiH” je u kontinuitetu obezbeđivala od proizvođača municije u Jugoslaviji, kao što su: *Prvi partizan* (Užice), *Sloboda* (Čačak) i *Krušik* (Valjevo), AIIZ, inv. br. 5348, zapisnik, izjava generala Đorđa Đukića; isto, inv. br. 2-2733, Glavni štab Vojske Republike Srpske, Sektor za pozadinu, Pov. br. 12/10-22, 23. januar 1994, Ministarstvu za odbranu RS.

⁴⁹ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila

Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragrafi 1165, 1613 i 1622.

⁵⁰ Isto, paragrafi 9, 19, 1034–1069, 1116–1154, 1237, 1352–1358, 1390–1437, 1461–1485, 1489–1494, 1496–1516, 1518–1521, 1526, 1529, 1532, 1534–1540, 1547–1556, 1567–1577, 1579, 1631–1620 i 1627–1648.

⁵¹ Isto, paragraf 1237.

⁵² Isto, paragrafi 1597–1602, 1622–1623, 1629.

⁵³ Isto, paragraf 1598.

⁵⁴ Isto, paragrafi 1035–1037, 1067, 1237, 1594 i 1627.

Savezna Republika Jugoslavija je, prema izjavi Slobodana Miloševića, predsjednika Republike Srbije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije održane 2. juna 1993, „**napravila ogromne žrtve u vezi izdataka za našu braću preko Drine**” – u pružanju pomoći (njihovoj) paradržavnoj tvorevini Republici Srpskoj, „**praktično smo sve žrtvovali; ova velika inflacija je rezultat činjenice da mi finansiramo i jedno i drugo**”.⁵⁵ S tim u vezi, SRJ je, prema Miloševiću, stisnula zube – „**stisli smo zube, trpimo sve**”, pri čemu se „**dotle došlo da uništimo ekonomiju ove zemlje, ovih 10 miliona ovde**”.⁵⁶

Savezna republika Jugoslavija je, tvrdi Milošević, izdržavala „**500 hiljada izbjeglica; tamo izdržavamo 200 hiljada ljudi, dali smo vojnu pomoć od 19 hiljada milijardi za prvi kvartal**” 1993. godine.⁵⁷

O podršci Savezne republike Jugoslavije „**svojoj braći preko Drine**” dr. Miloš Radulović, vršilac funkcije predsjednika Savezne republike Jugoslavije, na spomenutoj sjednici je, pored ostalog, iznio uvjerljive dokaze u izjavi: „**Naši političari stalno tvrde da nema naših vojnika tamo; ali imate generale, pukovnike, itd. To nisu samo finansijski izdaci, to su dokazi protiv nas, protiv naših tvrdnji da tamo nemamo vojnika. Taj aspekt je vrlo važan i ne sme biti prenebregnut**”.⁵⁸

Učešće Savezne republike Jugoslavije u osvajačkom ratu protiv Republike Bosne i Hercegovine i genocidu nad Bošnjacima, posebno profesionalnih oficira Vojske Jugoslavije, potvrdio je Slobodan Milošević izjavom na navedenoj sjednici: „**(...) poneli smo ogroman teret, da se pomogne da se tamo uspostave oružane snage. Odlučivanje o tome da tek sada konstatujemo da tamo imamo naše oficire, sa stanovišta međunarodne zajednice je ogromna opasnost. Čak i da pozivamo te ljude da se vrate, to može da bude kontraproduktivno, jer ih mi nagovaramo onda da napuste tamo vrlo odgovorne dužnosti. Na taj način će Jugoslavija njih dovesti u vrlo tešku situaciju (...). Ali, ne treba ih pozivati, jer bi to značilo da ih pozivamo kako bi oni oslabili svoju borbenu gotovost. To može da bude fatalno za određene jedinice**”.⁵⁹

Savezna republika Jugoslavija je „Republici Srpskoj” do 2. juna 1993, prema izjavi Slobodana Miloševića, „**poslala 19 hiljada milijardi pomoći. To je 50% budžeta; to je 2 miliona dinara po stanovniku ove zemlje (...). Ako imate u kojoj je meri osiromašilo ovo stanovništvo; šta taj iznos po svojoj kupovnoj moći od tog vremena predstavlja, to je za tročlanu**

---

⁵⁵ AIIZ, inv. br. 3679-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 2. juna 1993.

⁵⁶ Isto.

⁵⁷ Isto.

⁵⁸ Isto.

⁵⁹ Isto.

porodicu 6 miliona, i to onih para – to je sada tri moje plate; za tri moje plate verovatno mogu da kupim brašno, ulje i šećer za celu godinu. Prema tome, ovde se radi o ogromnom iscrpljivanju našeg stanovništva i naše ekonomije. Mi moramo da budemo srećni ljudi što smo uspeli da dovedemo dotle da stvari izađu na 'zelenu granu' i da to izdržimo, i izdržali smo. Međutim, mora se postići opšte razumijevanje oko izdržljivosti celokupne ekonomije. Njima sam govorio: ako mi ekonomski propadnemo, na šta ćete se osloniti (...)?⁶⁰

Savezna republika Jugoslavija je, prema izjavi Slobodana Miloševića, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane 30. augusta 1994. pružila „**maksimalnu pomoć našem narodu preko Drine, da se stvori Republika Srpska da se stvori Republika Srpska Krajina, da se uspostavi njihov normalan status u pregovaračkom procesu i da se dođe do konačnog cilja (...)**”.⁶¹ Slobodan Milošević je na sjednici Vrhovnog saveta odbrane 27. septembra 1994, pored ostalog, izjavio: „**(...)tri godine svih ovih 11 miliona ljudi u SRJ skinulo je 'košulju s leđa'. Nema, zaista, u svetu primera da je neki narod toliku solidarnost pokazao sa svojim delom izvan granica (...)**”.⁶² Slobodan Milošević je na 40, proširenoj sjednici Vrhovnog saveta odbrane, održanoj 5. augusta 1995, na kojoj je „**razmatrana aktuelna vojno-politička situacija na prostoru prethodne Jugoslavije**”, pored ostalog, izjavio: „**Ova zemlja i ovaj narod učinili su sve da pomognu srpskom narodu na prostoru prethodne Jugoslavije.**”⁶³

Savezna republika Jugoslavija je, u cilju formiranja jedinstvene srpske države, **utrošila „ogromne ratne rezerve”**.⁶⁴ Ta država je do 30. augusta 1994. „**dvije milijarde dolara utrošila u Bosni i Hercegovini**”⁶⁵ za vođenje agresorskog, osvajačkog rata protiv Republike Bosne i Hercegovine i

⁶⁰ Isto.

⁶¹ AIIZ, inv. br. 3702-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 25. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 30. augusta 1994. godine

⁶² AIIZ, inv. br. 3704-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 27. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 27. septembra 1994. godine.

⁶³ AIIZ, inv. br. 2-5104, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP broj 10-1, 5. august 1995, *zabeleške sa 40. proširene sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 5. augusta 1995. godine.

⁶⁴ AIIZ, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993, 1. brigadi i drugima; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Mišljenje i presuda*, 7. maj 1997, paragraf 115; AIIZ, Komanda Drinskog korpusa, Int. br. 05/2-230, 8. juni 1994, Komandi 1. zvlpbr, *Rešenje*.

⁶⁵ AIIZ, inv. br. 2-3598, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, vojna tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 25. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 30. augusta 1994. godine, Beograd, str. 37.

istrebljenje Bošnjaka, pri čemu je do 8. jula 1994. samo „**u municiji i vojnoj opremi za rat u RS i RSK**” potrošila oko milijardu američkih dolara („**oko 1.000.000.000 \$**”).⁶⁶

„Vojska srpske republike BiH” finansirana je iz Beograda. Ta vojska je naredbodavnu, izvršnu i platnu funkciju obavljala preko Vojske Jugoslavije. Aktivni sastav (oficiri, podoficiri i građanska lica u JNA) te vojske redovno je primao plaće i penzije iz Beograda, od Vojske Jugoslavije odnosno Savezne republike Jugoslavije.⁶⁷

⁶⁶ ICTY, baza podataka: sudski spisi, radna bilježnica Ratka Mladića, od 31. marta 1994. do 3. septembra 1994, str. 194. Taj podatak je 8. jula 1994. iznio Slobodan Milošević na sastanku („**sa predsednikom Miloševićem**”) u Beogradu, na kome su, pored njega, prisustvovali: general Momčilo Perišić (načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije), Jovica Stanišić (načelnik Službe državne bezbednosti MUP-a Republike Srbije), Milan Martić (ministar za unutrašnje poslove „SAO Krajine”), Borislav Mikelić (predsjednik „Vlade” paradržavne tvorevine Republike srpske krajine) i generali Đorđe Đukić i Ratko Mladić. Predmet razgovora bilo je pitanje pružanja vojne podrške Fikretu Abdiću, odnosno raspravljano je o tome, kako je to Milošević formulisao, „**šta da se uradi da se pomogne FA**” (Fikretu Abdiću), čijoj su paradržavnoj tvorevini i njemu lično, pored ostalih jedinica Vojske Jugoslavije, pomagale jedinice za specijalne operacije MUP-a Republike Srbije, „Tigrovi” Željka Ražnatovića Arkana i druge (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva*, optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom, 31. maj 2002, paragraf 124). S tim u vezi, zanimljiva je izjava generala Đukića o tome kako 5. korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine „**ima bolje R i K** /rukovođenje i komandovanje, prim. S. Č./, **borbeno iskustvo, dobar sistem veza i dobro ometanje veza AP ZB**” (ICTY, baza podataka: sudski spisi, radna bilježnica Ratka Mladića, od 31. marta 1994. do 3. septembra 1994, str. 189). Borislav Mikelić je, pored ostalog, naveo da je „**u Bužimu bilo mnogo žrtava /civilnih žrtava, prim. S. Č./ od naše artiljerije**” (isto, str. 191). **Opstanak Fikreta Abdića, koji je „do kraja ostao lojalan Srbima” (* * iz Skupštine Republike Srpske 1991–1996, str. 114), za Slobodana Miloševića je “vrlo pozitivan činilac na celom prostoru”**. S tim u vezi, on je naveo kako treba „**razraditi formulu kako da Abdić pobedi, ako on pobedi neće ratovati protiv Srba i nećemo imati novih 70 km fronta**”. Tuđman je, po Miloševiću, „**ambivalentan prema FA /Fikretu Abdiću, prim. S. Č./ da pobedi**” (isto, str. 193). Stoga je Milošević predložio preduzimanje ofanzive sa ciljem da se uništi 5. korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine. „**Bilo bi poželjno kroz ofanzivu uništiti 5. korpus**” (isto, str. 194). U realizaciji tog cilja Milošević je izjavio da će odmah, „**danas obezbediti 300 t. dizela, a Perišić će obezbediti MS**” (isto, str. 195). Slobodan Milošević (predsjednik Srbije) je, u cilju uništenja 5. korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine i pobjede Fikreta Abdića („**Fikret mora pobediti**”), 21. juna 1994. „**za potrebe NO AP ZB odobrio naoružanje i municiju u vrijednosti od oko 9.000.000 dolara**” (AIIZ, inv. br. 2-4948, Odelenje bezbednosti, Glavni štab Srpske vojske krajine, vojna tajna, str. pov. br. 399-24, 30. juni 1994, OB GŠ SVK, *zabeleška o primeni metoda rada*). Krajem juna 1994. iz Beograda su za potrebe paradržavne tvorevine Autonomne pokrajine zapadna Bosna dopremljene (šleperima) ogromne količine municije i naoružanja, uključujući i tenkove T-34 (isto).

⁶⁷ AIIZ, inv. br. 2-2556; isto, inv. br. 5348, zapisnik, izjava generala Đorđa Đukića, isto, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993, 1. brigadi i drugima; isto, inv. br. 2-2563, radna zabilješka pukovnika JNA Osmana Selaka, 4. juni 1992,

Vojska Jugoslavije je svim aktivnim vojnim licima (oficirima, podoficirima i vojnicima po ugovoru) i radnicima u „Vojsci Republike Srpske” „**svo vreme tokom ratnih dejstava isplaćivala platu**” (radne liste su dostavljane u Vojno-računski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije Beograd radi isplate).⁶⁸

Sva vojna lica Vojske Jugoslavije koja su preko 30. kadrovsog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije upućena, raspoređena, premještena i postavljena u VRS „**i dalje su bila pripadnici VJ. Pored isplata plata, ta vojna lica nastavila su da uživaju sva prava i beneficije koje su imali drugi pripadnici VJ, uključujući naknadu za službu u otežanim uslovima, stambene beneficije i/ili dodatak za odvojeni život, zdravstveno osiguranje i liječenje za lično i njihove porodice, kao i beneficirani radni staž. Po penzionisanju pripadnici 30. kadrovsog centra dobijali su penzije od Savezne republike Jugoslavije.**”⁶⁹

---

str. 243; AIIZ, inv. br. 2-3589, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 7-3, 7. septembar 1993, Beograd, *zapisnik* sa **dvanaeste** sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 23. i 25. augusta 1993. godine, str. 3; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 408–459, 686–687 i 966–970; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-T, dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28–29, 49 i 62–64; **ICTY**, Predmet br. IT-00-39-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Krajišnika, *Presuda*, 27. septembar 2006, paragraf 198; S. Čekić, *Agresija*, str. 865.

⁶⁸ AIIZ, inv. br. 2-2742, Komanda 30. Ipd, Pov. br. 86-76, 6. mart 1993, Komandi 10. Ipr; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem III, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *drugi pretpretresni podnesak Tužilaštva* (optužnice u vezi sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom), 31. maj 2002, paragrafi 453 i 974; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-A, pred Žalbenim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Presuda*, 15. juli 1999, paragraf 154; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragrafi 260 i 264–266. * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 150 i 153–154; **ICTY**, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragrafi 146 i 151; **ICTY**, Predmet br. IT-00-39-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Krajišnika, *Presuda*, 27. septembar 2006, paragraf 198; AIIZ, inv. br. 3699-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 22. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane u Dobanovcima 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-3242, Drugi opštinski sud u Beogradu, predmet *Dragomir Milošević* protiv države Savezne republike Jugoslavije, 9. juli 2001, *Presuda*. Oficiri „Vojske Republike Srpske” primali su plaće od Savezne republike Jugoslavije kao pripadnici 30. kadrovsog centra Vojske Jugoslavije sve do 28. februara 2002. (**ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 260; * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 150).

⁶⁹ **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, pred Pretresnim vijećem I, tužilac protiv Momčila Perišića, *Presuda*, 6. septembar 2011, paragraf 1607.

Plaće su bile od velike pomoći pripadnicima 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i druge beneficije koje su dobijali, kao i članovi njihovih porodica, kao što su smještaj, penzije i zdravstveno osiguranje, a bile su „**izuzetno važne za pripadnike 30. kadrovske centra. Saznanje da su njihove porodice zbrinute i da mogu da uživaju sve beneficije koje idu uz njihove članove omogućavalo je tim ljudima da nesmetano izvršavaju borbene zadatke.**”⁷⁰

Isplata plaća pripadnicima Vojske Jugoslavije – oficirima 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije na visokim komandnim dužnostima i položajima u „Vojsci Republike Srpske”, kao što su: Ratko Mladić, Dragomir Milošević, Stanislav Galić, Vujadin Popović, Milan Gvero, Zdravko Tolimir i mnogi drugi, kao i dobijanje beneficija „**bili su od presudnog značaja za funkcionisanje samog jezgra VRS**”, s obzirom na činjenicu da je većina pripadnika 30. kadrovske centra bila na komandnim dužnostima. „**Ta vrsta pomoći doprinijela je činjenju zločina**”.⁷¹ Generalštab Vojske Jugoslavije je doprinio (iz)vršenju genocida time što je, pored ostalog, pripadnicima 30. kadrovske centra isplaćivao plaće i unapređivao ih (u više činove).⁷²

I isplatu **naknada troškova** aktivnim vojnim licima i radnicima za trupno putovanje za vrijeme provedeno na izvršenju zadataka u komandama i jedinicama „Vojske Republike Srpske” vršio je Računovodstveni centar Ministarstva odbrane Vojske Jugoslavije u Beogradu.⁷³ **Isplata čekova** Poštanske štedionice Beograd aktivnim vojnim licima, vojnicima po ugovoru i radnicima u toj kolaboracionističkoj vojsci realizovana je preko Vojno-računskog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije dva puta u toku mjeseca (za tekući mjesec).⁷⁴

⁷⁰ Isto, paragraf 1618.

⁷¹ Isto, paragrafi 1619 i 1622.

⁷² Isto, paragraf 1614.

⁷³ AIIZ, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993, 1. brigadi i drugima; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Duška Tadića, *Mišljenje i presuda*, 7. maj 1997, paragraf 115; AIIZ, Komanda Drinskog korpusa, Int. br. 05/2-230, 8. juni 1994, Komandi 1. zvlpbr, *Rešenje*. Oficiri „Vojske Republike Srpske” primali su plaće od Savezne republike Jugoslavije kao pripadnici 30. kadrovske centra Vojske Jugoslavije sve do 28. februara 2002. (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, pred Pretresnim vijećem, tužilac protiv Slobodana Miloševića, *Odluka po prijedlogu za donošenje oslobađajuće presude*, 16. juni 2004, paragraf 260; * * **Miloševiću dokazan genocid u Bosni**, str. 150).

⁷⁴ AIIZ, inv. br. 2-2744, Komanda 2. krajiškog korpusa, Int. br. 23/35-301, 5. april 1993, 1. brigadi i drugima; AIIZ, inv. br. 2-3599, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 11-5, 1. oktobar 1994, Beograd, *zapisnik sa dvadeset sedme* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 27. septembra 1994, str. 4; S. Čekić, *Agresija*, str. 866.

Svim aktivnim vojnim licima u „Vojsci srpske republike BiH” uplaćivan je lični dohodak iz Beograda preko poštanskih tekućih računa. O tome je postignut sporazum između Savezne republike Jugoslavije i „Srpske republike Bosne i Hercegovine”. Preko 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu obračunavana je plaća i druge prinadležnosti, kao što su: penzijski staž, odvojeni život, liječenje (posebno ranjenika), ovjera zdravstvenih knjižica, molbe za stanove, školovanje oficira, odmarališta i dr. Oficiri i civilna lica Vojske Jugoslavije u „Vojsci srpske republike BiH”, na službi u Vojsci Jugoslavije u 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije (Vojnoj pošti 3001 Beograd), primali su iste plaće kao i te kategorije vojnih lica u Saveznoj republici Jugoslaviji.⁷⁵

Profesionalnim vojnicima (profesionalni oficir, profesionalni podoficir, oficir po ugovoru, podoficir po ugovoru i vojnik po ugovoru) Vojske Jugoslavije je, zbog učešća „u borbenim dejstvima” i zbog toga što su izvršavali „zadatke i obaveze u zoni izvođenja borbenih dejstava”, na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 156. i 157. Zakona o Vojsci Jugoslavije, priznavano **pravo na staž osiguranja u dvostrukom trajanju (ratni staž – 12/24) za period 1991–1995,**⁷⁶ „naknada na ime odvojenog života od porodice”, **pravo na naknadu za službu pod otežanim (posebnim) uvjetima („na teritoriji određenoj odlukom načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije, Pov. br. 464-1, od 22. marta 1994. godine”), u visini od 24%, odnosno 28% od osnovne plaće za**

---

⁷⁵ AIIZ, inv. br. 2-1082 do 2-1104; AIIZ, inv. br. 5348, zapisnik, izjava generala Đorđa Đukića; AIIZ, inv. br. 5339, zapisnik, dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; AIIZ, inv. br. 2-3689, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 17. sednice Vrhovnog saveta odbrane* 10. januara 1994. godine, str. 3 i 48; AIIZ, inv. br. 2-3708, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 30. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 9. decembra 1994, str. 14; AIIZ, inv. br. 2-2563, radna zabilješka pukovnika JNA Osmana Selaka, 4. juni 1992, str. 243-244; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, pred Pretresnim vijećem II, tužilac protiv Radoslava Brđanina, *Presuda*, 1. septembar 2004, paragraf 146; S. Čekić, *Agresija*, str. 866.

⁷⁶ AIIZ, inv. br. 2-2751, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2649/162, 30. august 1994, *Rešenje*; isto, inv. br. 2-2755, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 6/8-73, 6. august 1994, Komandi 15. pbr /pješađijska brigada/; isto, inv. br. 2-3045, Pandurević (Jovana) Vinko, major pješađije, 18. juli 1994, Beograd, izveštaj o prijemu dužnosti komandanta lake pešađijske brigade, u Korpusu KoV, u 30. kadrovskom centru, u Generalštabu Vojske Jugoslavije, 10. novembra 1993; AIIZ, inv. br. 109-10, Vojna pošta 7111 Han-Pijesak, Pov. broj 05/331-1/37, 13. juli 1994, *Uverenje*; AIIZ, inv. br. 110-10, Vojna pošta 7111 Han-Pijesak, Pov. broj 05/331-1/7, 13. juli 1994, *Uverenje*; AIIZ, inv. br. 123-10, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2640/830, 30. septembar 1994, *Rešenje*; S. Čekić, *Agresija*, str. 867; ICTY, 06115841, Dušan Kovačević.

period 1992–1995.; plaću i posebne naknade za neiskorišteni godišnji odmor za godine 1991, 1992, 1993, 1994. i 1995. godinu; vojni dodatak mjesečno u visini od 2,5% od osnovne plaće, stambene i druge doprinose i pomoć, te zdravstveno osiguranje i liječenje za sebe i članove svojih porodica.⁷⁷

Za „lečenje ranjenika iz RS i RSK” je, u zahtjevu za rebalans budžeta za finansiranje Vojske Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane 12. septembra 1995, traženo 30 miliona dinara. Ista suma je tražena i za „**naknade po sudskim rešenjima za poginule i invalide rata od 1991**”.⁷⁸ Činjenica da je Savezna republika Jugoslavija izdvajala i ogromna novčana sredstva za „**poginule i invalide rata od 1991**” dokazuje i potvrđuje da je ta država vodila osvajački rat za teritorije – protiv Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, čije su oružane snage (VJ/„Vojska Republike Srpske”/„Srpska vojska krajine”) izvodile oružane akcije, borbena djelovanja, te (iz)vršile akte genocida i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Pripadnici „Vojske Republike Srpske” kao i „Srpske vojske krajine” školovali su se, stručno obučavali i osposobljavali (**na hiljade vojnika**), te služili vojni rok u vojnim akademijama, gimnazijama i komandama, jedinicama i ustanovama Vojske Jugoslavije. Potrebna sredstva za te namjene obezbjeđivala je Vlada Savezne republike Jugoslavije.⁷⁹

---

⁷⁷ AIIZ, inv. br. 2-2752, Vojna pošta 7421, Pov. br. 1778-2/20, 3. decembar 1993, Sanski Most, *Rešenje*; aizz, INV. BR. 3689-2, *Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, stenografske beleške sa 17. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 10. januara 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-2754, Vojna pošta 3001 Beograd, Pov. br. 6/8-59-12, 15. juli 1994, *Rešenje*; AIIZ, inv. br. 2-3604, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 2-4, 15. februar 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset druge* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 1. februara 1995, str. 2.

⁷⁸ AIIZ, inv. br. 3731 – 2, Socijalistička republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, odbrana, službena tajna, *stenografske beleške sa 44. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 12. septembra 1995, str. 15.

⁷⁹ AIIZ, inv. br. 2-3592, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 11-3, 31. decembar 1993, Beograd, *zapisnik sa šesnaeste* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 25. decembra 1993, str. 3; AIIZ, inv. br. 3689-2, Savezna republika Jugoslavije, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 17. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 10. januara 1994; AIIZ, inv. br. 2-5083, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 3-8, 18. april 1994, Beograd, *zapisnik sa devetnaeste* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 16. marta 1994, str. 3; AIIZ, inv. br. 3699-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *stenografske beleške sa 22. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane u Dobanovcima 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-3604, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP br. 2-4, 15. februar 1995, Beograd, *zapisnik sa trideset druge* sednice Vrhovnog saveta odbrane održane 1. februara 1995, str. 2; AIIZ, inv. br. 3719-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane,

*
*   *
*

Navedene činjenice i dokazi nedvosmisleno potvrđuju da je Srbija i Crna Gora (Savezna republika Jugoslavija) svojom oružanom silom – JNA/VJ/„Vojska Republike Srpske”/„Vojska republike srpske krajine”/„Narodna odbrana Autonomne pokrajine zapadna Bosna”, specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i druge oružane jedinice – vodila osvajački rat protiv Republike Bosne i Hercegovine: izvodila oružane akcije u cilju realizacije nacističkog političkog projekta formiranja jedinstvene srpske države na Balkanu. Svi relevantni izvori i njihova saznanja dokazuju i potvrđuju da je prije izvođenja agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i izvršenja genocida nad Bošnjacima (*actus reus*), u skladu sa srpskom nacionalističkom ideologijom i politikom, fašističkog i genocidnog karaktera, postojala namjera (*mens rea*), jasno iskazana kroz plan i projekt, za izvršenje agresije, genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, čemu su prethodile određene planske, organizovane i ciljne političke, vojne i druge pripreme.

Državno, političko i vojno rukovodstvo Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) je s *namjerom* (*mens rea*) i jasno postavljenim ciljevima i utvrđenim zadacima planiralo, pripremalo, organizovalo i učestvovalo u (iz)vršenju zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i zločin genocida, u Republici Bosni i Hercegovini na kraju XX stoljeća u svim okupiranim mjestima, gradovima u opsadi i sigurnim zonama Ujedinjenih nacija.

General Mladić i svi oficiri i pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i iz drugih komandi, jedinica i ustanova Vojske Jugoslavije, bili su, prema unutrašnjem zakonodavstvu SRJ, oficiri – pripadnici Vojske Jugoslavije, *de iure* i *de facto* organa Savezne republike Jugoslavije.

Akte genocida (*actus reus*) u Republici Bosni i Hercegovini *izvršila* su: *pravna i fizička lica koja su imala status organa Savezne republike Jugoslavije.*

Pravna i/ili fizička lica bila su potpuno *zavisna od Savezne republike Jugoslavije*, te su, kao takva *izjednačena* sa organima *Savezne republike Jugoslavije.*

---

odbrana, službena tajna, strogo poverljivo, *stenografske beleške sa 37. sednice Vrhovnog saveta odbrane* održane 13. juna 1995.

„Republika Srpska” i „Vojska Republike Srpske” bili su **samo puki instrumenti Savezne republike Jugoslavije**, bez ikakve stvarne, političke i/ili vojne samostalnosti, a preko kojih je **Savezna republika Jugoslavija** djelovala. Politička i vojna organizacija paradržavne tvorevine Republike Srpske **izjednačuje se sa organima Savezne republike Jugoslavije i ona je u potpunosti zavisila od Savezne republike Jugoslavije, čija se djela pripisuju Saveznoj republici Jugoslaviji.**

Politička, vojna i finansijska pomoć i sredstva koje je **Savezna republika Jugoslavija** pružala „Republici Srpskoj” i „Vojski Republike Srpske” dokazuju da su genocid i drugi oblici zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Republici Bosni i Hercegovini, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima u sigurnim zonama Ujedinjenih nacija Srebrenici i Žepi, izvršeni sredstvima **Savezne republike Jugoslavije.**